

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 22 czerwca 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.12.13.2023.SB

Pan
Michał Zinowik
Wójt Gminy Brojce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 19-21 kwietnia i 5 maja 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Brojce. Czynności kontrolne wykonywane były w Urzędzie Gminy w Brojcach przy ul. Długiej 48 oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brojcach przy ul. Długiej 19A.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnień Nr 44/2023 z 22 marca 2023 r. oraz Nr 44.1/2023 z 24 kwietnia 2023 r., w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem i Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 21 kwietnia 2023 r. oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w Urzędzie Gminy w Brojcach w dniu 25 czerwca 2018 r. oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brojcach w dniach 26-27 czerwca 2018 r.

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Gminy i w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brojcach oraz wyjaśnień udzielonych panią Małgorzatę Pszczołę – kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Brojcach na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Brojce z dnia 11 kwietnia 2023 r. W okresie od 25 grudnia 2021 r. do 1 sierpnia 2022 r. w związku z nieobecnością kierownika ośrodka, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Brojcach kierowała pani Magdalena Sikorska – inspektor.

Akta kontroli str. 1-17

Działalność Gminy Brojce w zakresie pracy z rodziną realizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Brojcach oceniam negatywnie. W pozostałym zakresie objętym kontrolą – oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Brojce następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, w Gminie Brojce obowiązywały dwa gminne programy wspierania rodziny: na lata 2019-2021 przyjęty Uchwałą Nr V/26/2019 Rady Gminy Brojce z dnia 17 stycznia 2019 r. oraz na lata 2022-2024 przyjęty Uchwałą Nr XXXII/144/2022 Rady Gminy Brojce z dnia 17 lutego 2022 r., która weszła w życie z dniem podjęcia. Uchwałą Nr XXXIII/248/2022 Rady Gminy Brojce z dnia 31 marca 2022 r. zmieniono Uchwałę z dnia 17 lutego 2022 r. w zakresie jej obowiązywania od 1 stycznia 2022 r. Oznacza to, że zachowana została ciągłość w opracowywaniu i realizacji programów wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, trzykrotnie przekazano Radzie Gminy Brojce sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (30.03.2021 r., 30.03.2022 r. i 23.03.2023 r.). Terminy przekazania były zgodne z przepisami. We wszystkich sprawozdaniach ujęto potrzeby związane z realizacją zadań.

Z informacji przekazanych przez kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Brojcach wynika, że gmina w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obejmuje rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem ośrodka. Ośrodek zapewniał pomoc w formie asystentury, pracy socjalnej, dożywiania dzieci, pomocy rzeczowej i finansowej. Rodzinom oferowano również wsparcie specjalistów oraz opiekę nad dziećmi w placówce wsparcia dziennego. Na terenie gminy organizowano dzieciom wypoczynek letni, zapewniono możliwość udziału w zajęciach rozwijających zainteresowania. Placówki oświatowe realizowały programy profilaktyczne oraz promowały pozytywne wzorce zachowań poprzez organizowanie imprez, spotkań i pogadarek ukierunkowanych na prawidłowy rozwój i postawę społeczną człowieka. W celu integracji, wymiany doświadczeń i zapobiegania izolacji organizowano festyny rodzinne.

Pracownicy ośrodka podnosili swoje kwalifikacje oraz współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny – placówkami edukacyjnymi, służbą zdrowia, policją, prokuraturą, sądem, kuratorami sądowymi.

Efektom podejmowanych działań jest powrót 2 dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej, poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku, zwiększenie świadomości rodzin o istniejących zagrożeniach oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

Akta kontroli 18-28

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Uchwałą XVI/74/2012 Rady Gminy Brojce z dnia 30 marca 2012 r. powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Brojcach realizację zadań gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „w przypadku, gdy wyznaczonym (...) podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, w ośrodku albo w centrum można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej”. Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w ośrodku nie utworzono zespołu do spraw asysty rodzinnej.

Akta kontroli 18-23, 29

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W kontrolowanym okresie, w gminie zatrudnionych było łącznie trzech asystentów rodziny, najpierw jeden na cały etat, następnie dwóch na ½ etatu. Wszyscy spełniali wymogi ujęte

- 3) Rodzina i – małżeństwo z 3 dziećmi (obecnie 14, 13 i 12 lat), pod opieką ośrodka od 2012 r.
[usunięto opis rodziny]
1.09.2021 r. – problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Jest to ostatni dokument w teczce rodziny, mimo że nadal zamieszkuje ona na terenie gminy. Rodzinie nie zaproponowano wsparcia asystenta, nie pozyskano również informacji ze szkół, do których uczęszczały dzieci. Od września 2021 r. brak monitoringu sytuacji rodziny.
- 4) Rodzina – samotna matka z 2 córkami (obecnie 19 i 17 lat), ojciec nie żyje, rodzina od wielu lat korzysta z pomocy ośrodka.
[usunięto opis rodziny]
29.08.2022 r. – pismo do komendy policji w Gryficach [usunięto opis rodziny] z informacją, że ostatni wywiad w rodzinie przeprowadzony został w marcu, nie zgłaszano wówczas żadnych aktów przemocy. Dwukrotne wizyty pracowników w ramach procedury nie przyniosły żadnych efektów, nie zastano nikogo w mieszkaniu. Jest to ostatni dokument w teczce rodziny, mimo że nadal zamieszkuje ona na terenie gminy. Rodzinie nie zaproponowano wsparcia asystenta, nie pozyskano również informacji ze szkół, do których uczęszczały dzieci, nie nawiązano kontaktu z kuratorem. Od sierpnia 2022 r. brak monitoringu sytuacji w rodzinie.
- 5) Rodzina – małżeństwo z 4 dziećmi (obecnie 8, 7, 4 i 2 lata).
[usunięto opis rodziny]
Brak potwierdzenia, że rodzinie zaproponowano wsparcie asystenta, nie pozyskano również informacji ze szkoły, do której uczęszczały starsze dzieci.
- 6) Rodzina i – małżeństwo z 3 dziećmi (obecnie 8, 7 i 4 lata), pod opieką ośrodka od 2019 r.
[usunięto opis rodziny]
Rodzinie nie zaproponowano wsparcia asystenta, nie pozyskano również informacji ze szkół, do których uczęszczały dzieci.
- 7) Rodzina i – konkubinaty z 3 dziećmi (obecnie w wieku 19, 10 i 7 lat), w tym najstarsza córka z poprzedniego związku pani.
[usunięto opis rodziny]
3.01.2023 r. – pan nadużywa alkoholu, państwo nie dogadują się w kwestiach finansowych, pani złożyła wniosek o alimenty. Jest to ostatni dokument w teczce rodziny, mimo że nadal zamieszkuje ona na terenie gminy. Rodzinie nie zaproponowano wsparcia asystenta, nie pozyskano również informacji ze szkół, do których uczęszczały dzieci. Od stycznia 2023 r. brak monitoringu sytuacji w rodzinie.
- 8) Rodzina i – małżeństwo z 3 dziećmi (obecnie w wieku 6, 5 i 3 lata), zamieszkuje wspólnie z rodzicami pana.
[usunięto opis rodziny]
W dokumentacji brak potwierdzenia propozycji asystenta i odmowy rodziny w formie pisemnej. Nie pozyskano informacji ze szkoły, do której uczęszczał najstarszy syn.
- 9) Rodzina i – konkubinaty z nowonarodzonym dzieckiem. Ośrodek otrzymał informację z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach o młodych rodzicach z przedwcześnie urodzonym synkiem.

[usunięto opis rodziny]

Praca pracownika socjalnego w tej rodzinie oceniona pozytywnie.

Ze względu na COVID-19, część wywiadów została przeprowadzona telefonicznie lub w siedzibie ośrodka, co sprawia, że informacje uzyskane od rodzin nie zostały zweryfikowane. Wywiady sporządzone zostały głównie pod kątem przyznania świadczeń. Zapisy są bardzo lakoniczne, nie obrazują rzeczywistej sytuacji rodziny. Mimo ogólnych wpisów o problemach opiekuńczo-wychowawczych, w większości przypadków wywiady nie zawierają szczegółowych informacji o relacjach w rodzinie, stosowanych metodach wychowawczych, zachowaniu dzieci. Pracownicy nie pozyskali informacji o funkcjonowaniu dzieci i rodzin ze szkół/przedszkoli oraz od kuratorów sądowych – w przypadku rodzin pozostających pod nadzorem. Pełna analiza sytuacji rodzin jest podstawą do stwierdzenia konieczności przyznania rodzinie asystenta. W ocenie kontrolujących opisany sposób zbierania informacji o rodzinie był niewystarczający. Narusza to zapisy art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Brak wsparcia asystenta narusza zapisy art. 176 pkt 3 lit. a ustawy. Z kolei brak monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest niezgodny z art. 176 pkt 7 ustawy.

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin objętych wsparciem w kontrolowanym okresie, w tym 3, z którymi asystent zakończył współpracę (1 – osiągnięcie celów, 2 – zmiana miejsca zamieszkania).

Przeanalizowano sposób przydzielenia asystenta rodzinom. W 4 przypadkach przyznanie asystenta nastąpiło przed okresem kontrolowanym (.....,,,, ..), w związku z tym nie podlegały one ocenie. W jednym przypadku (.....) w dokumentach brakowało zgody rodziny, kierownika ośrodka pouczono w tym zakresie. W przypadku i asystent przyznawany był dwukrotnie. Początkowo jako niepełnoletnia matka z dzieckiem zamieszkiwała ze swoją babcią. Wniosek i przyznanie asystenta nastąpiło przed przeprowadzeniem wywiadu w rodzinie. Ponadto wywiad został przeprowadzony u osoby małoletniej i jej również został przyznany asystent. Jest to niezgodne z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wskazuje, że asystenta przydziela się małoletniemu rodzicowi wychowującemu dziecko, który opuszcza ośrodek wychowawczy lub socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy. Kierownik ośrodka wyjaśnił, że w tej sytuacji kierowano się dobrem małoletniej matki i jej dziecka. Kierownika pouczono, że w tym przypadku należało przydzielić asystenta rodzinie na podstawie wywiadu przeprowadzonego u osoby sprawującej opiekę, czyli babci. Po potwierdzeniu ojcostwa dziecka, przeniosła się z synkiem do partnera. Wówczas asystenta rodziny przyznano panu, zgodnie z przepisami. W pozostałych przypadkach objęcie rodziny wsparciem asystenta następowało zgodnie z procedurą opisaną w art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Część wywiadów i ich aktualizacji, na podstawie których przydzielony został asystent, nie zawierała rzetelnej analizy sytuacji rodzin, brakowało informacji

dotyczących rodzaju trudności opiekuńczo-wychowawczych, relacji w rodzinie, stosowanych metod wychowawczych. Uwagi przekazano kierownikowi ośrodka.

Analizie poddano 13 planów pracy z rodzinami. W 12 przypadkach cele planowane do osiągnięcia pomyłone były z działaniami. We wszystkich przypadkach brakowało terminów realizacji działań. W jednym przypadku (.....) brakowało potwierdzenia, że plan został opracowany w konsultacji z właściwym pracownikiem socjalnym. W jednym przypadku (.....) plan został opracowany dopiero po 3 miesiącach po przyznaniu rodzinie asystenta. W przypadku, zaplanowane działania nie były dostosowane do możliwości i potrzeb rodziny (niepełnosprawność intelektualna klientki). Kierownikowi ośrodka udzielono instruktażu w tym zakresie.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Analizie poddano 17 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. W 6 przypadkach przekroczono termin oceny o 3 do 29 dni. W 4 przypadkach brakowało daty dziennej, co uniemożliwiło zweryfikowanie terminowości dokonanych ocen. Wszystkie oceny zostały przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Stwierdzone nieprawidłowości naruszają przywołany przepis. W 3 przypadkach zakończono współpracę z asystentem, w tym w 2 przypadkach – ze względu zmianę miejsca zamieszkania oraz w jednym – ze względu na osiągnięcie celów. W przypadku rodzin, które opuściły teren gminy, przekazano informacje o rodzinach do właściwych ośrodków pomocy społecznej. W przypadku rodziny, która osiągnęła cele, brakowało potwierdzenia monitorowania sytuacji rodziny, co narusza art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy.

W przypadku, przed zakończeniem współpracy nie dokonano końcowej oceny sytuacji rodziny, pomimo że w ostatniej ocenie okresowej nie zawarto wskazań do zakończenia asystentury. Z kolei w przypadku sporządzono ocenę końcową, która nie zawierała oceny sytuacji i wniosków asystenta w tym zakresie. Kierownikowi ośrodka udzielono instruktażu.

Asystent sporadycznie współpracował z instytucjami i osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w teczkach rodzin znajdowały się pojedyncze dokumenty potwierdzające współpracę. Brakowało treści ustaleń np. z rozmów z kuratorami, czy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach. W przypadkach i asystent nie nawiązał współpracy ze szkołami, do których uczęszczały dzieci.

W niektórych przypadkach, dokumentacja asystentów prowadzona była nierzetelnie (niepełne lub błędne informacje). W dokumentach znajdowały się informacje dotyczące innych rodzin. W aktach znajdowały się notatki asystenta świadczące o wyręczaniu rodzin w ich obowiązkach (wizyty u lekarzy, składanie wniosków do ośrodka, zakupy, przywożenie ubrań). Wskazano, że takie działania asystenta nie służą usamodzielnieniu rodzin. W przypadku rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy, brakowało informacji z wizyt asystenta

	<p>przeprowadzonych w czasie urlopowań dzieci. Wszystkie uwagi dotyczące prowadzenia dokumentacji oraz pracy asystenta przekazano kierownikowi ośrodka. Zaproponowano również zapoznanie się z wytycznymi zawartymi w „<i>Rekomendacjach metodycznych i organizacyjnych: Asystentura rodziny</i>” Izabeli Krasiejko wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku.</p>
<p>Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej</p>	<p>Art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że: „praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną”. Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie 24 dzieci z 13 rodzin. W kontrolowanym okresie w pieczy umieszczono 6 dzieci z 5 rodzin, z czego dwoje powróciło do domu rodzinnego. Analizie poddano sytuację 9 dzieci z 4 rodzin umieszczonych w pieczy w latach 2017-2022, pod kątem działań podejmowanych przez ośrodek przed i po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>1) Dziecko – umieszczone w listopadzie 2017 r. w spokrewnionej rodzinie zastępczej u babci w związku z wypadkiem komunikacyjnym matki. [usunięto opis rodziny] Oboje rodzice mają zawieszoną władzę rodzicielską. Na chwilę obecną nie ma możliwości pracy nad powrotem dziecka pod opiekę rodziców.</p> <p>2) Rodzeństwo i,, i – matka dzieci (pani) pozostaje pod opieką ośrodka od wielu lat. [usunięto opis rodziny] W żadnym z wywiadów i notatek, mimo wyroku pani za stosowanie przemocy, nie zawarto informacji na temat kolejnej ciąży oraz sytuacji najmłodszych dzieci, relacji panujących w rodzinie i stosowanych metod wychowawczych. Brak potwierdzenia współpracy z kuratorem. Większość wywiadów z okresu od stycznia do czerwca 2021 r. przeprowadzona została telefonicznie, w związku z czym trudno wnioskować o monitoring sytuacji w rodzinie. Podejmowane działania nie były nakierowane na powrót starszych i utrzymanie młodszych dzieci w domu, a jedynie na poprawę sytuacji finansowej i aktywność zawodową. W treści kolejnych pism kierowanych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Gryficach zawarto informacje, że pani nie chce współpracować z asystentem rodziny. Od stycznia 2021 r. brak jednak potwierdzenia propozycji i odmowy współpracy z asystentem. Dopiero w dniu 26.04.2023 r. w trakcie kontroli pozyskano oświadczenie pani o braku zgody na asystenta.</p> <p>3) Dziecko – pismem z 5.10.2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Płotach poinformował, że pani z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze była objęta w Płotach asystenturą, obecnie zamieszkuje z synem u konkubenta na terenie gminy Brojce, w związku z czym wskazany jest wgląd w sytuację rodziny. [usunięto opis rodziny] Z informacji uzyskanych w ośrodku wynika, że w toku jest</p>

postępowanie o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej. Przed umieszczeniem dziecka w pieczy nie zaproponowano klientce wsparcia asystenta, nie pozyskano informacji z terenu na którym wcześniej pani zamieszkiwała z dzieckiem. Mimo wiedzy, że w rodzinie była prowadzona Niebieska Karta, nie zweryfikowano w lutym 2021 r. informacji skąd u starszego syna wzięła się rana na głowie. Również po umieszczeniu dzieci w pieczy, brak w dokumentacji informacji na temat propozycji asystentury i odmowy pani

4) Rodzeństwo i – dzieci mają różnych ojców.

[usunięto opis rodziny]

Przed umieszczeniem dziecka w pieczy nie zaproponowano klientowi wsparcia asystenta, mimo że złożył on oświadczenie o chęci współpracy. Brak dokumentów potwierdzających monitorowanie sytuacji w rodzinie w okresie od lutego 2021 r. do marca 2022 r. W okresie pobytu pana w zakładzie karnym, dziecko pozostawione zostało pod opieką zaburzonej rodziny. W okresie od lipca do września 2022 r. nie podjęto działań w celu jego zabezpieczenia i nie monitorowano jego sytuacji. Po umieszczeniu chłopca w pieczy, nadal brak informacji na temat propozycji asystentury dla pana

W 3 opisanych powyżej przypadkach (rodzeństwo i,, i, dziecko i dziecko) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wsparcia rodzin przed umieszczeniem dzieci w pieczy i po ich umieszczeniu. Brak wsparcia asystenta narusza zapisy art. 176 pkt 3 lit. a oraz art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z kolei brak monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest niezgodny z art. 176 pkt 7 ustawy.

W kontrolowanym okresie asystent pracował z 2 rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej (....., i). W jednym przypadku (..... i) dzieci powróciły do rodziny biologicznej. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta należy opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. W obu przypadkach, plany pracy z rodzinami zostały skonsultowane z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. W dokumentach rodziny i brakowało planów pomocy dziecku, co uniemożliwiło stwierdzenie, czy plany pracy z rodziną zostały z nimi skoordynowane. Jednostka występowała w tej sprawie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach, jednak do dnia kontroli nie otrzymała dokumentów.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w kontrolowanym okresie do ośrodka wpłynęły łącznie 43 zaproszenia do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W 10 przypadkach udział został

	zrealizowany w formie zdalnej. Asystent rodziny uczestniczył osobiście w 2 posiedzeniach. W pozostałych przypadkach rodziny nie były objęte asystenturą, w posiedzeniach uczestniczyli pracownicy socjalni lub kierownik ośrodka.
Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, Gmina Brojce zapewnia mieszkańcom wsparcie asystenta rodziny, pracę socjalną oraz poradnictwo prawne (raz w tygodniu po 4 godziny), konsultacje z terapeutą ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy (raz w miesiącu po 4 godziny), konsultacje dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności (dwa razy w miesiącu po 4 godziny) oraz wsparcie psychologiczne (raz w miesiącu po 4 godziny). Informacje o dyżurach zamieszczone są na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej gminy. Na terenie gminy organizowane są festyny rodzinne mające na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji i wykluczeniu społecznemu.

Akta kontroli 32-653

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, gmina podejmowała działania promujące idee rodzin wspierających poprzez m. in. upowszechnianie informacji i zachęcanie osób z najbliższego otoczenia dzieci i rodzin, z którymi pracownicy ośrodka prowadzą pracę. Ponadto na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń ośrodka zamieszczono informację o poszukiwaniu chętnych do pełnienia takiej funkcji. W budżecie gminy zabezpieczono środki na funkcjonowanie rodzin wspierających.

Akta kontroli 32-33, 654-655

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Brojce od kwietnia 2007 r. funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego w formie podwórkowej, przeznaczona dla 15 wychowanków. Prowadzona jest przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP – Hufiec Goleniów, na podstawie zezwolenia Wójta Gminy Brojce z 10 września 2019 r. Podczas kontroli wskazano Wójtowi Gminy Brojce, aby w celu zapewnienia rodzinom pomocy w opiece i wychowaniu, rozważyć utworzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.

Akta kontroli 656-657

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, informacje o sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uzyskiwane są na podstawie informacji wpływających od osób trzecich (sąsiedztwo, rodzina), na podstawie własnych informacji podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych lub podczas wizyt w siedzibie ośrodka oraz na podstawie informacji od innych instytucji (policja, sąd, PCPR, szkoła, kuratorzy, itp.). Monitoring sytuacji dzieci z tych rodzin odbywa się poprzez pracę asystenta rodziny lub cykliczne wizyty pracownika socjalnego w środowisku. Dokumentowany jest za pomocą notatek urzędowych lub druków wywiadów środowiskowych. Jak wskazano w punkcie 4 niniejszego wystąpienia, monitoring prowadzony był bardzo pobieżnie i nie dawał pełnego obrazu sytuacji dzieci w rodzinach.

Na dzień kontroli, na terenie gminy nie było rodzin zagrożonych kryzysem.

Akta kontroli 32-364, 494-651, 658

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Gmina podejmowała te działania poprzez zatrudnienie asystenta rodziny, udostępnienie na stronie internetowej gminy informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴. Opracowano lokalny informator we wskazanym zakresie. Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w kontrolowanym okresie nie było rodzin, które skorzystały z jednorazowego świadczenia opisanego w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Brojcach nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”.

Akta kontroli 32-33, 659-673

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wójt sprawuje kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego, a na podstawie art. 28a ust. 2 przywołanej ustawy może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej gminy.

Kontrolę nad Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Brojcach oraz placówką wsparcia dziennego sprawuje Wójt Gminy Brojce. W kontrolowanym okresie, czynności kontrolne na podstawie kolejnych upoważnień wójta sprawował jego zastępca. W latach 2021-2022, zastępca wójta przeprowadził dwie kontrole w placówce wsparcia dziennego w zakresie bieżącego funkcjonowania placówki oraz dwie w ośrodku pomocy społecznej w zakresie pracy asystenta. Działalność jednostek oceniono pozytywnie, nie wydano zaleceń. Mając na względzie stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości w działaniach ośrodka jako podmiotu organizującego pracę z rodziną, wskazuję Wójtowi Gminy Brojce na konieczność zwiększenia kontroli nad ośrodkiem pod względem merytorycznym.

Akta kontroli 18-23, 674

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniach z realizacji gminnego programu wspierania rodziny, gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W latach 2021-2022 gmina przeznaczyła na ten cel łącznie 585.919,50 zł.

Akta kontroli 675

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz, czy przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu 4 sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).

określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁵.

Akta kontroli 676-679

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest w zamkniętych szafach i chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniu 25 czerwca 2018 r. w Urzędzie Gminy w Brojcach oraz w dniach 26-27 czerwca 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brojcach

lp.	zalecenie	uwagi o realizacji
Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniach 26-27 czerwca 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Brojcach		
1.	przydzielać rodzinie asystenta zgodnie z art. 11 ust. 4 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Zalecenie jest realizowane. W jednym przypadku przyznano asystenta niezgodnie z przepisami osobie niepełnoletniej – kierownika ośrodka pouczono w tym zakresie.
2.	dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny i przekazywać ją podmiotowi organizującemu pracę z rodziną, o czym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy	Zalecenie nie zostało zrealizowane. W 6 na 17 przypadków przekroczone termin oceny o 3 do 29 dni. W 4 przypadkach brakowało daty dziennej, co uniemożliwiło zweryfikowanie terminowości dokonanych ocen.
3.	opracowywać plany pracy z rodzinami we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym przeprowadzającym wywiad środowiskowy w rodzinie w myśl art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy	Zalecenie jest realizowane.
4.	opracowywać plany pracy z rodzinami, w których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy, realizując tym samym art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy	Zalecenie jest realizowane.
5.	umożliwiać asystentom rodzin podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, o których mowa w art. 12 ust. 2 ustawy	Zalecenie jest realizowane.

⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniu 25 czerwca 2018 r. w Urzędzie Gminy w Brojczach

1.	zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji programów wspierania rodziny, o których mowa w art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Zalecenie jest realizowane.
2.	organizować szkolenia i tworzyć warunki do działania rodzin wspierających zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. b ustawy	Zalecenie jest realizowane.
3.	prowadzić placówki wsparcia dziennego w myśl art. 176 pkt 3 lit. c ustawy	Zalecenie jest realizowane.
4.	sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną, o czym stanowi art. 28 a ustawy	Zalecenie jest realizowane.

Jedno zalecenie pokontrolne:

- dokonywać okresowych ocen sytuacji rodzin zgodnie z terminem określonym w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy,
nie zostało zrealizowane.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł”.

Akta kontroli 680-681

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	1) niepełna analiza sytuacji rodzin, utrudniająca ocenę konieczności przyznania asystenta, 2) brak propozycji wsparcia asystenta dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, 3) iluzoryczny monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 4) brak monitoringu funkcjonowania rodzin po zakończeniu asystentury, 5) brak wsparcia asystenta dla rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, 6) nieterminowe oceny sytuacji rodzin
przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	– zaniedbania
skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	– błędy formalne, – niewystarczające wsparcie dla dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	Wójt Gminy Brojce, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Brojczach oraz osoba zastępująca go podczas nieobecności, asystenci rodziny
uprawnienia jednostki	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie

kontrolowanej	pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	18
wystąpienie otrzymują	1) Wójt Gminy Brojce 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Brojce w zakresie wspierania rodziny
wydają zalecenia:

znaczące:

- 1) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) zapewnić wsparcie asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy,
- 3) prowadzić monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jak wskazuje art. 176 pkt 7 ustawy,
- 4) monitorować funkcjonowanie rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem w myśl art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy,
- 5) prowadzić pracę z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy

zwykłe:

- 1) terminowo dokonywać okresowych ocen sytuacji rodzin zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Właściwe podpisy na oryginale.